

Եվրոպական հարևանության և գործընկերության գործիք

«ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ԲԱԶՄԱԿՈՂՄԱՆԻ ԽԹԱՆՈՒՄ» ԾՐԱԳԻՐ

Եվրոպական միության կողմից ֆինանսավորվող և Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության կազմակերպության կողմից համաֆինանսավորվող այս ծրագրի նպատակն է մեծացնել քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների (ՔՀԿ-ների) դերը հակակոռուպցիոն բարեփոխումների խթանման և իրականացման գործում:

Ծրագրի հիմնական նպատակները.

1. Հզորացնել ՔՀԿ-ների մոնիթորինգի և վերահսկողության կարողությունները:
2. Բարձրացնել ՔՀԿ-ների կողմից ՀՀ Կառավարության հնգամյա ծրագրով նախատեսված հակակոռուպցիոն բարեփոխումների և 2012-2016թթ. Դատախարակական համակարգի բարեփոխումների ռազմավարության նկատմամբ հանրային վերահսկողության արդյունավետությունը:
3. Հակակոռուպցիոն ինստիտուցիոնալ մեխանիզմները ամրապնդելու համար ստեղծել ՔՀԿ-Կառավարություն կայուն երկխոսություն:

1. ՔՀԿ-ների մոնիթորինգի և վերահսկողության կարողությունների հզորացում

- ❖ 10 փոքր դրամաշնորհների տրամադրում Երևանի և ՀՀ մարզերի ՔՀԿ-ներ ին և ՋԼՄ-ներին.

2015 թվականին ՀՀ կառավարության գործող ծրագրի հակակոռուպցիոն ասպեկտների, ՀՀ իրավական և դատական բարեփոխումների 2012-2016թթ. ռազմավարական ծրագրի վերաբերյալ հասարակական դիտորդում, հանրային վերահսկողություն և լրագրողական հետաքննություն իրականացնելու նպատակով Երևանի և ՀՀ մարզերի ՔՀԿ-ներին և ՋԼՄ-ներին տրամադրվեցին թվով 10 փոքր դրամաշնորհներ՝ երկու փուլով:

Ենթադրամաշնորհներ ստացած 10 ՀԿ-ներից 3-ը Երևանից են, 2-ը՝ Գեղարքունիքի մարզից, 2-ը՝ Լոռու մարզից, 1-ը՝ Շիրակի մարզից, 1-ը՝ Արարատի մարզից, 1-ը՝ Սյունիքի մարզից:

Ենթադրամաշնորհներից 5-ը տրամադրվել է մինչև 1 000 000 ՀՀ դրամ արժողությամբ ծրագրերին, 5-ը՝ մինչև 1 500 000 ՀՀ դրամ արժողությամբ ծրագրերին:

2. ՔՀԿ-ների կողմից ՀՀ Կառավարության հնգամյա ծրագրով նախատեսված հակակոռուպցիոն բարեփոխումների և ՀՀ իրավական և դատական բարեփոխումների 2012-2016թթ. ռազմավարական ծրագրի նկատմամբ հանրային վերահսկողության արդյունավետության բարձրացում

- ❖ Ամենամյա Հակակոռուպցիոն մրցանակաբաշխություն 2015թ. դեկտեմբերի 9-ին Երևանում.

Միջազգային հակակոռուպցիոն օրը նշվեց մրցանակաբաշխության

արարողությամբ, որի շրջանակներում հինգ մրցանակներ հանձնվեցին հետևյալ անվանակարգերում. «Տարվա քաղաքացի», «Տարվա ՋԼՄ», «Տարվա լրագրող և Տարվա բիզնես կազմակերպություն», «Տարվա երիտասարդ», «Տարվա ՔՀԿ»: Խախտված իրավունքների պաշտպանության հարցում սկզբունքային դիրքորոշում և գործելակերպ ցուցաբերելու համար

«Տարվա քաղաքացի» մրցանակին արժանացավ Հայկանուշ Թուրունջյանը: **«Տարվա ՋԼՄ»**-ն «Միվիլներ»-ն է «Քո գրպանից» հաղորդաշարի շրջանակներում պետական գնումների ոլորտում կոռուպցիոն խնդիրները վերհանելու համար: **«Տարվա լրագրող»** ճանաչվեց «Առավոտ» օրաթերթի լրագրող Նելլի Բաբայանը՝ բիզնես ոլորտի կոռուպցիոն խնդիրները բարձրաձայնելու համար, իսկ **«Տարվա բիզնես կազմակերպություն»** հակակոռուպցիոն մրցանակը տրվեց «Դր Գրին Բին» սրճարանների ցանցին՝ բիզնես ոլորտի կոռուպցիոն խնդիրները բարձրաձայնելու համար: «Տարվա երիտասարդ» մրցանակը հանձնեց Արդարադատության նախարարությունը հակակոռուպցիոն տեսառլուվակի լավագույն սցենար մշակելու համար, մրցանակակիրը Երիտասարդ առաջնորդների հակակոռուպցիոն դպրոցի ունկնդիր Անի Սամսոնյանն էր: **«Տարվա ՔՀԿ»** հակակոռուպցիոն մրցանակը տրվեց Ժամանակավոր անաշխատունակ ճանաչված անձանց իրավունքների պաշտպանության քաղաքացիական նախաձեռնությանը՝ մայրական իրավունքների պաշտպանության հարցում սկզբունքային դիրքորոշում և գործելակերպ ցուցաբերելու համար:

յանն էր: **«Տարվա ՔՀԿ»** հակակոռուպցիոն մրցանակը տրվեց Ժամանակավոր անաշխատունակ ճանաչված անձանց իրավունքների պաշտպանության քաղաքացիական նախաձեռնությանը՝ մայրական իրավունքների պաշտպանության հարցում սկզբունքային դիրքորոշում և գործելակերպ ցուցաբերելու համար:

❖ **Հակակոռուպցիոն միջոցառումներ Երևանում և ՀՀ մարզերում.**

15 հակակոռուպցիոն միջոցառումներ Երևանում և ՀՀ մարզերում՝ ուղղված ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման 2015-2018թթ. միջոցառումների ծրագրի քննարկմանը, ոլորտային հիմնախնդիրների վերհանմանը և մարտահրավերներին, այդ թվում նաև Հայաստանում ապօրինի հարստացումը քրեականացնելու, անկախ հակակոռուպցիոն մարմին ստեղծելու, տեղեկատվություն հայտնող անձանց և նրանց ընտանիքի անդամների իրավունքների պաշտպանության և խրախուսման մեխանիզմներ սահմանելու, հակակոռուպցիոն կրթության և իրազեկման քարոզարվներ իրականացնելու հիմնահարցերը:

Ծրագրի շրջանակներում կայացած բոլոր միջոցառումների ընթացքում մասնակիցների կողմից արված առաջարկներն ամփոփվել են և կներկայացվեն ՀՀ արդարադատության նախարարություն:

❖ **«Ոսկե բանալի և Ժանգոտ կողպեք» ամենամյա մրցանակաբաշխություն.**

Տեղեկատվության ազատության ամենամյա մրցանակաբաշխություն 2015թ. սեպտեմբերի 28-ին՝ կազմակերպված տեղեկատվության ազատության միջազգային օրվա կապակցությամբ: Շնորհիվ եցին հետևյալ **«Ոսկե բանալի»** մրցանակները.

Կոտայքի մարզպետարանը՝ որպես ամենաբաց գերատեսչություն, որը լավագույնս է կիրառում «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքը: Տեղեկատվության ազատության լավագույն բարեփոխիչ ճանաչվեց ՀՀ արդարադատության նախարարի տեղակալ Սուրեն Քրմոյանը: «ԲԿԳ» միջազգային նախաձեռնու-

յանն էր: **«Տարվա ՔՀԿ»** հակակոռուպցիոն մրցանակը տրվեց Ժամանակավոր անաշխատունակ ճանաչված անձանց իրավունքների պաշտպանության քաղաքացիական նախաձեռնությանը՝ մայրական իրավունքների պաշտպանության հարցում սկզբունքային դիրքորոշում և գործելակերպ ցուցաբերելու համար:

թյան շրջանակում Հայաստանյան գործողությունների ծրագրի հանձնառությունները լավագույն կերպով իրականացնելու համար մրցանակ տրվեց ՀՀ կառավարության աշխատակազմին: «ԲԿԳ» շրջանակներում լավագույն նախագծի իրականացնող ճանաչվեց ՀՀ տարածքային կառավարման և արտակարգ իրավիճակների նախարարությունը: Տեղեկատվության տրամադրման լավագույն ինտերնետային պաշտոնական կայք ճանաչվեց ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կայքը: Տեղեկություն ստանալու իրավունքն ամենաակտիվ և լավագույնս օգտագործած հասարակական կազմակերպություն ճանաչվեց «Իրագեկ և պաշտպանված սպառող» ՀԿ-ն: Տեղեկատվության ազատության խախտված իրավունքի համար ամենահետևողական պայքարող իրավապաշտպան ճանաչվեց «Արնի Քընսալթ» փաստաբանական գրասենյակի փոխտնօրեն Արա Ղազարյանը: «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքն ամենաակտիվ օգտագործող լրատվամիջոց հայտարարվեց «Երկիր Մեդիա» հեռուստաընկերության լրատվական-քաղաքական ծրագրերի բաժինը: Տեղեկատվության ազատությանն առնչվող խնդիրները հետևողական լուսաբանած լրատվամիջոց ճանաչվեց «Ազատության» ռադիոկայանի հայաստանյան գրասենյակը:

«Ժանգոտ կողպեք»-ն այս տարի տրվել է Արմավիրի մարզպետարանին՝ զավեշտալի պատասխան տալու համար:

❖ **Հանրային վերահսկողության իրականացում www.iravaban.net անկախ մասնագիտական լրատվական կայքի միջոցով.**

Միջոցառումների լայն հանրայնացում մեդիա դաշտում, ինչպես նաև www.iravaban.net կայքի առաջնային դերակատարում ծրագրային գործողությունների և միջոցառումների լուսաբանման ոլորտում՝ կայքի հատուկ ծրագրային բաժնում, որտեղ հրապարակվում են կոռուպցիոն բազմաթիվ հիմնահարցերին առնչվող նյութեր՝ ներառյալ կոռուպցիոն ռիսկեր պարունակող ոլորտային հետաքննություններ և վերլուծություններ, մասնագիտական կարծիքներ և հարցազրույցներ տեղական և միջազգային փորձագետների հետ, թեմատիկ իրազեկումներ և այլն:

3. Հակակոռուպցիոն ինստիտուցիոնալ մեխանիզմները ամրապնդելու համար ստեղծել ԲՀԿ-Կառավարություն կայուն երկխոսություն

❖ **Պետություն-Քաղաքացիական հասարակություն հակակոռուպցիոն աշխատանքային հարթակի և հակակոռուպցիոն աշխատանքային խմբերի ստեղծում.**

2015 թվականի սեպտեմբերի 23-ին ՀՀ արդարադատության նախարարությունը և ԲՀԿ-ների հակակոռուպցիոն կոալիցիան ստորագրեցին համատեղ հայտարարություն՝ Պետություն-Քաղաքացիական հասարակություն հակակոռուպցիոն աշխատանքային հարթակի և հակակոռուպցիոն աշխատանքային խմբերի ստեղծման մասին:

Աշխատանքային հարթակի շրջանակներում կոդմերը քննարկում են Կոռուպցիայի դեմ պայքարի խորհրդի կազմում ԲՀԿ-ների առավել ակտիվ մասնակցության, ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման 2015-2018 թվականների միջոցառումների ծրագրի պատշաճ կատարման, հակակոռուպցիոն ոլորտային գործունեության, կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտի արդիական հարցերը և հիմնախնդիրները, այդ թվում նաև Հայաստանում ապօրինի հարստացումը քրեականացնելու և կոռուպցիայի դեմ պայքարի արդյունավետ ինստիտուցիոնալ համակարգի վերաբերյալ հակակոռուպցիոն 2 աշխատանքային խմբերի գործունեության արդյունավետ իրականացումը:

❖ «Բիզնես ոլորտի կոռուպցիոն ռիսկերն ու բարեխղճության հիմնախնդիրները Հայաստանում» աշխատաժողով.

Դեկտեմբերի 10-11-ին Ադվերանի «Արթուրս Ադվերան Ռեզորթ» հյուրանոցային համալիրում կայացավ «Բիզնես ոլորտի կոռուպցիոն ռիսկերն ու բարեխղճության հիմնախնդիրները Հայաստանում» աշխատաժողովը՝ կազմակերպված Իրավաբանների հայկական ասոցիացիայի (նախկին անվանումը՝ «Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիա» ՀԿ) և ՔՀԿ-ների հակակոռուպցիոն կոալիցիայի կողմից՝ ՀՀ արդարադատության նախարարության, «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ» հակակոռուպցիոն կենտրոնի և Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոնի հետ համագործակցությամբ: Նմանատիպ աշխատաժողով անցան համաֆինանսավորվում էր նաև բիզնես ընկերության «Արթուրս Ադվերան Ռեզորթ» հյուրանոցային համալիրի կողմից: Աշխատաժողովին մասնակցում էին 50-ից ավելի ներկայացուցիչներ միջազգային կառույցներից և ՀՀ-ում գործող դեսպանատներից, պետական մարմիններից, բիզնես կազմակերպություններից և միավորումներից, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակության կազմակերպություններից:

❖ «Հայաստանի Հանրապետությունում կոռուպցիայի դեմ պայքարի անկախ ինստիտուցիոնալ համակարգի ստեղծման հնարավորություններն ու մարտահրավերները» աշխատաժողով.

Ողջույնի խոսքով հանդես եկան Հայաստանում ԵՄ պատվիրակության ղեկավար, դեսպան Պյոտր Անտոնի Սվիտալսկին, ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի ղեկավար, դեսպան Անդրեյ Սոբոկինը, ՀՀ արդարադատության փոխնախարար Սուրեն Քրմոյանը, «Իրավաբանների հայկական ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպության նախագահ, ՔՀԿ-ների հակակոռուպցիոն կոալիցիայի քարտուղարության համակարգող Կարեն Զադոյանը, Հայաստանի ԱՄՆ շրջանավարտների ասոցիացիայի գործադիր տնօրեն Ալեքսանդր

Շագաֆյանը: Անկախ հակակոռուպցիոն մարմնի ստեղծման լավագույն միջազգային փորձը ներկայացրեցին Կարեն Զադոյանը, «Կոռուպցիայի դեմ պայքարի բազմակողմանի խթանում» ծրագրի միջազգային փորձագետ Քարլ Ուլբրիխտը և Մարտ Ատովյանը՝ նույն ծրագրի տեղական փորձագետը: Հայաստանի Հանրապետությունում անկախ հակակոռուպցիոն մարմնի ստեղծման մարտահրավերների մասին զեկույցներով հանդես եկան Սուրեն Քրմոյանը և «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ» հակակոռուպցիոն կենտրոնի գործադիր տնօրեն Վարուժան Հոկտանյանը:

փարենսի Ինթերնեշնլ» հակակոռուպցիոն կենտրոնի գործադիր տնօրեն Վարուժան Հոկտանյանը:

❖ ՀՀ Կառավարությունն արձագանքել է Ծրագրի շրջանակներում ներկայացված առաջարկություններին.

- Ապօրինի հարստացման վերաբերյալ դրույթը նախատեսվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման 2015-2018թթ. միջոցառումների ծրագրի շրջանակներում:
- Կոռուպցիայի դեմ պայքարի ինստիտուցիոնալ համակարգի վերաբերյալ ուսումնասիրության մասին դրույթը տեղ է գտել 2015-2018թթ. միջոցառումների ծրագրի շրջանակներում:
- Ստեղծվել է Պետություն-Քաղաքացիական հասարակություն հակակոռուպցիոն աշխատանքային հարթակ:

ԱՌԱՋԻԿԱ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

❖ Փոքր դրամաշնորհների տրամադրում Երևանի և մարզային ՔՀԿ-ներին և ՋԼՄ-ներին.

Նպատակն է իրականացնել հասարակական դիտորդում, հանրային վերահսկողություն և լրագրողական հետաքննություն ՀՀ կառավարության գործող ծրագրի հակակոռուպցիոն ասպեկտների, ՀՀ իրավական և դատական բարեփոխումների 2012-2016թթ. ռազմավարական ծրագրի, ՀՀ հակակոռուպցիոն ռազմավարության և դրա իրականացման 2015-2018թթ. միջոցառումների ծրագրի իրականացման վերաբերյալ:

Դրամաշնորհները կտրամադրվեն երկու փուլերով, յուրաքանչյուր փուլում կտրամադրվի հինգ դրամաշնորհ: Փոքր դրամաշնորհների համար նախատեսված ընդհանուր բյուջեն կազմում է առավելագույնը 12 500 000 ՀՀ դրամ: Տրամադրվելու են 10 դրամաշնորհներ, որից 5-ից յուրաքանչյուրը մինչև 1 000 000 ՀՀ դրամ, իսկ մյուս 5-ից յուրաքանչյուրը մինչև 1 500 000 ՀՀ դրամ:

- Հակակոռուպցիոն միջոցառումներ Երևանում և ՀՀ մարզերում:
- ՔՀԿ-Կառավարություն աշխատանքային ձևաչափով հանդիպումներ:
- Պետություն-Քաղաքացիական հասարակություն հակակոռուպցիոն աշխատանքային հարթակի շրջանակներում ապօրինի հարստացման քրեականացման նպատակահարմարության վերաբերյալ վերլուծություն իրականացնելու նպատակով ստեղծված աշխատանքային խմբում հայեցակարգի մշակում և հաստատում:
- Պետություն-Քաղաքացիական հասարակություն հակակոռուպցիոն աշխատանքային հարթակի շրջանակներում կոռուպցիայի

դեմ պայքարի ինստիտուցիոնալ համակարգի վերաբերյալ ուսումնասիրություն իրականացնելու նպատակով ստեղծված աշխատանքային խմբում հայեցակարգի մշակում և հաստատում:

- «ՔՀԿ-Կառավարություն համագործակցություն» համաժողով. Պետություն-Քաղաքացիական հասարակություն աշխատանքային խմբի գործունեության և արդյունքների ներկայացում, պլենար նիստեր և քննարկումներ աշխատանքային խմբերում Հայաստանում կոռուպցիայի դեմ պայքարի ինստիտուցիոնալ համակարգի և Հայաստանում ապօրինի հարստացման քրեականացման նպատակահարմարության հայեցակարգերի քննարկման վերաբերյալ: Համաժողովին մասնակցելու են ներկայացուցիչներ Հայաստանում Եվրոպական միության պատվիրակությունից և ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակից, այլ միջազգային կազմակերպություններից, ՀՀ կառավարությունից, այլ պետական և տեղական մարմիններից, ՔՀԿ-ների հակակոռուպցիոն կոալիցիայից, հասարակական կազմակերպություններից և ՋԼՄ-ներից:
- Կառավարության, բիզնես կազմակերպությունների և ՔՀԿ-ների միջև սկսված երկխոսության զարգացում՝ բիզնես ոլորտի կոռուպցիոն խնդիրների վերհանման, դրանք լսելի դարձնելու և լուծումներ առաջարկելու, ինչպես նաև հաջողված օրինակները հանրայնացնելու միջոցով:
- ՔՀԿ-ների հակակոռուպցիոն կոալիցիայի ուժեղացում անդամության, կազմակերպական, կայունության, հանրային վերահսկողության, հանրային հաղորդակցությունների և տեսանկյունի վերաբերյալ կարողությունների զարգացման միջոցով:

Ծրագիրը դարձել է հակակոռուպցիոն քաղաքականության քննարկումներում առաջատար դերակատար՝ հանդիսանալով մասնագիտական հարթակ հակակոռուպցիոն ոլորտում գործող ՔՀԿ-ների համար:

«ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ
ԲԱԶՄԱԿՈՂՄԱՆԻ ԽԹԱՆՈՒՄ» ԾՐԱԳԻՐ

Ծրագիրը ֆինանսավորվում է ԵՄ-ի և
համաֆինանսավորվում ԵԱՀԿ-ի կողմից:

Ծրագրի տևողությունն է 3 տարի՝ 2014թ. հունվարից
մինչև 2016թ. դեկտեմբեր: Ծրագրի բյուջեն կազմում է
650 000 եվրո, որից ԵՄ ներդրումը կազմել է 585 000 եվրո,
ԵԱՀԿ երևանյան գրասենյակի ներդրումը՝ 15 760 եվրո:

Սույն հրատարակումն իրականացվել է Եվրոպական
միության աջակցությամբ:

Հրատարակման բովանդակության համար
պատասխանատու է միայն «Իրավաբանների հայկական
ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը (նախկին
անվանումը՝ «Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների
ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպություն), և այն
որևէ կերպ չի արտահայտում Եվրոպական միության
պաշտոնական տեսակետները:

Ծրագրի իրականացնող՝

«Իրավաբանների հայկական ասոցիացիա»
հասարակական կազմակերպություն,
ՄԱԿ-ի Կոռուպցիայի դեմ կոնվենցիայի կոալիցիայի անդամ

ՀՀ, ք. Երևան, Նալբանդյան 7, գրասենյակ 2, 0010

Հեռախոս՝ +37410 54 01 99

Հեռապատճեն՝ +37410 58 02 99

Էլ. փոստ՝ info@armla.am

Վեբ կայքեր՝ www.armla.am, www.iravaban.net

Ծրագրի գործընկեր՝

«Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն»
հասարակական կազմակերպություն

ՀՀ, ք. Երևան, Փ. Բյուզանդի 1/3, 4-րդ հարկ, 0010

Հեռախոս՝ +37410 56 03 60

Էլ. փոստ՝ foi@foi.am

Վեբ կայք՝ www.foi.am